

Jak se vypořádat s povodní... Informace z pracovněprávní a sociální oblasti

O co usiluje MPSV?

Ministerstvo práce a sociálních věcí chce pomoci lidem postiženým povodní, aby se rychle zorientovali v sociální a pracovněprávní oblasti, která s živelní pohromou souvisí. Nabízí vám proto základní informace formou otázek a odpovědí. Další informace můžete najít v elektronické publikaci „**Povodně 2013.**“ Ta je k dispozici na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR a také je ke stažení na webových stránkách www.mpsv.cz.

Při řešení konkrétní situace využijte kontakty uvedené na konci letáku.

Povodeň mi poničila majetek. Mám nárok na nějaké dávky?

Pokud vás postihla povodeň nebo jiná živelní pohroma, můžete podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, požádat o dávku mimořádné okamžité pomoci. Výše této dávky se stanovuje s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci, a to vašim nebo společně posuzovaných osob. **Mimořádná okamžitá pomoc může být až do výše patnáctinásobku životního minima jednotlivce, tedy do 51 150 Kč.**

Na základě individuální potřeby je možné poskytnout dávku mimořádné okamžité pomoci také v případě, že nemáte (vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům) dostatek peněz na úhradu nákladů spojených s pořízením nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby. Tato pomoc může dosáhnout až do výše konkrétního nákladu. **Součet takto poskytnutých dávek nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce, tj. v současné době 34 100 Kč.**

Ze systému pomoci v hmotné nouzi můžete získat pomoc i v případě, že nemáte vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatek peněz na zaplacení správního poplatku nebo na zaplacení noclehu (v případě nezbytné potřeby). Takovou dávku lze využít v souvislosti s povodní, pokud jste si museli pořídit například nové doklady nebo se přechodně ubytovat kvůli zničenému bytu apod. Částka této mimořádné pomoci se stanoví až do výše vašich konkrétních nákladů. I v tomto případě jde o jednorázovou dávku, ale není vyloučeno ji získat i několikrát v roce.

Kde a jak se o mimořádnou okamžitou pomoc žádá a kdy ji dostanu?

O dávky mimořádné okamžité pomoci můžete požádat na příslušných pracovištích Úřadu práce ČR. Místní příslušnost se řídí místem, kde jste hlášeni k trvalému pobytu. Pokud se situace, která vyžaduje okamžitou pomoc, stala mimo správní obvod příslušného pracoviště Úřadu práce ČR, ve kterém jste hlášen k pobytu, je místně příslušné to pracoviště Úřadu práce ČR, v jehož správním obvodu se právě situace stala.

O tyto dávky lze žádat prostřednictvím formuláře, který má orgán pomoci v hmotné nouzi k dispozici. Formuláře si rovněž můžete stáhnout z webu MPSV - www.portal.mpsv.cz/forms - Formuláře pro pomoc v hmotné nouzi – Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc.

Uklízím po povodních, mám nárok na volno v práci a náhradu mzdy?

Pokud sám pracujete na odstraňování následků povodní na vlastní nemovitosti, mohou nastat dvě situace:

- a) Pokud tak činíte pouze ve svém zájmu, abyste ochránil svůj majetek, jedná se o důležitou osobní překážku v práci. Zaměstnavatel vám může poskytnout pracovní volno bez náhrady mzdy, popř. vám může poskytnout též náhradu mzdy nebo platu. Také se můžete se zaměstnavatelem dohodnout, že takto zameškanou pracovní dobu napracujete.
- b) V případě, že odstraňujete následky povodní sice na svém majetku, ale ve veřejném zájmu (např. hrozí zřícení budovy, hygienické důvody), jedná se o překážku v práci z důvodu obecného zájmu (o výkon občanských povinností). V takovém případě vám náleží pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu; náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele nepřísluší ani v tomto případě, není-li s ním dohodnuto nebo vnitřním předpisem stanoveno jinak.

Při povodních se také může stát, že pomáháte osobně někomu jinému (fyzické či právnické osobě) a zasahuje vám to do vaší pracovní doby. V tom případě je zaměstnavatel povinen poskytnout vám pracovní volno na dobu nezbytně nutnou. Ale bez náhrady mzdy nebo platu, nedohodnete-li se nebo není-li vnitřním předpisem stanoveno jinak. Poskytování osobní pomoci by nemělo být živelné, ale organizované. Jde o překážku v práci na straně zaměstnance z důvodu výkonu občanské povinnosti podle § 202 zákoníku práce. Při všech překážkách v práci na straně zaměstnance platí, že skutečnost překážky (v tomto případě z důvodu výkonu občanské povinnosti) a délku jejího trvání prokazuje zaměstnanec zaměstnavateli.

Mám nárok na volno, když si musím zařídit své osobní záležitosti?

Pokud potřebujete v souvislosti s povodněmi pracovní volno, abyste si mohl zařídit své důležité osobní, rodinné nebo majetkové záležitosti (např. jednání s pojišťovnou), může vám ho zaměstnavatel poskytnout bez náhrady mzdy nebo platu. Společně se také můžete dohodnout, že si takto zmeškanou pracovní dobu nadpracujete.

Nemám kde pracovat, povodně postihly mého zaměstnavatele. Dostanu mzdu?

Pokud povodeň postihla vašeho zaměstnavatele a ten musel přerušit práci, je nezbytně nutné, aby se vás (pokud je to možné) pokusil převést na jinou práci. To může i bez vašeho souhlasu, a to na dobu nezbytně nutnou. Když vás zaměstnavatel nepřevede na jinou práci, pak jde o překážku v práci na straně zaměstnavatele a vy máte nárok na náhradu mzdy ve výši nejméně 60 % průměrného výdělků.

V případě, že firmu nepostihly povodněmi, ale nemůže vám přidělovat práci, protože má pozastaveny dodávky surovin, energie apod. a ani vás nemůže převést na jinou práci, jde o překážku z důvodu prostoje. V tom případě vám náleží náhrada mzdy ve výši nejméně 80 % průměrného výdělků.

Z důvodu povodní jsem se nedostal do práce, jak to má zaměstnavatel posoudit?

Pokud byl kvůli povodním přerušeny dopravní provoz a vy jste proto včas nenastoupil do práce, zaměstnavatel vám poskytne pracovní volno bez náhrady mzdy. Právo na náhradu mzdy nebo platu při této překážce v práci může vyplývat z kolektivní smlouvy nebo individuální smlouvy uzavřené mezi vámi a zaměstnavatelem, a také z vnitřního předpisu zaměstnavatele. Právo na pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu na nezbytně nutnou dobu, nejvýše na jeden den, však má pouze zaměstnanec, který je těžce zdravotně postižený a cestuje nehromadným dopravním prostředkem.

Můžu si vzít během povodní dovolenou, abych mohl uklízet následky?

Pokud nemáte nárok na pracovní volno k odstraňování či zmiřňování následků povodní (podle právního předpisu), můžete požádat zaměstnavatele, aby vám dal dovolenou. Pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na jeho straně, měl by vaši žádosti vyhovět.

Zaměstnavatel mi nemůže kvůli povodním vyplatit mzdu. Co mám dělat?

Pokud vám zaměstnavatel nevyplácí mzdu v důsledku povodní a byl-li na něho podán insolvenční návrh, je možné využít zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, ve znění pozdějších předpisů. Můžete se obrátit na příslušný krajskou pobočku Úřadu práce podle místa sídla zaměstnavatele, který vám poradí v dalším postupu.

Během povodní jsme já i můj zaměstnavatel přišli o doklady důležité pro nemocenské pojištění. Jak to vyřešit?

Je nutné kontaktovat úředníky příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Jako zaměstnanec nárok na dávky neztratíte., Ale v tomto případě je nezbytné počítat s tím, že výplata dávek se zpozdí.

Pokud se vám během povodní ztratily nebo se zničily potřebné doklady, které vám slouží pro uplatnění nároku na dávku (například Potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti), je třeba požádat lékaře o vyhotovení nového dokladu.

Jak je to s výplatou dávek nemocenského pojištění během povodní?

Pokud jste pobíral dávky nemocenského pojištění před povodní a máte na tyto dávky stále nárok, pak vám je úřad vyplatí. Výplata může mít zpoždění, jestliže plátce dávek (tedy okresní správa sociálního zabezpečení) nebo pošta byly zatopeny nebo evakuovány.

Jak je to s výplatou důchodu během povodní?

Výplata důchodů v hotovosti může zpoždění, pokud vyplácející pošta byla zatopena nebo evakuována.

Kde mohu získat více informací?

Při řešení vaší konkrétní situace vám doporučujeme obrátit se s žádostí o radu či pomoc na příslušnou krajskou pobočku nebo kontaktní pracoviště **Úřadu práce České republiky, Státní úřad inspekce práce**, případně jeho příslušný oblastní inspektorát práce, dále **Institut Technickou inspekci České republiky**, popř. její příslušnou územní pobočku anebo na **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**.

Žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc podávejte na krajské pobočce Úřadu práce České republiky, popřípadě jejím kontaktním pracovišti. Je možné se také obrátit na odborové centrály, odborové svazy, odborové organizace nebo na organizace zaměstnavatelů.

V souvislosti se sociálním pojištěním se, prosím, obraťte na místně příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ).

Kontakty:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR: www.mpsv.cz

Úřad práce ČR: www.uradprace.cz

Česká správa sociálního zabezpečení: www.cssz.cz

Státní úřad inspekce práce: www.suip.cz

Pokud máte jakékoliv dotazy týkající se způsobu výplaty dávek, obraťte se na **call centrum MPSV +420-844 844 803***.

* (Za hovor z pevné sítě zaplatí volající 1,53 Kč/min. vč. DPH, cena hovoru z mobilní sítě činí 4,50 Kč/min. vč. DPH.)